

IZVJEŠĆE O ODRŽANOJ KONFERENCIJI
„Razvojem zelene infrastrukture
do klimatski neutralnih gradova – ZAGREB, 2025.“

IZVJEŠĆE O ODRŽANOJ KONFERENCIJI

„Razvojem zelene infrastrukture do klimatski neutralnih gradova – ZAGREB, 2025.“

Na temelju Programa međugradske i međunarodne suradnje Grada Zagreba za 2025. (Službeni glasnik Grada Zagreba 40/24) Gradska skupština Grada Zagreba na svojoj 39. sjednici održanoj 5. prosinca 2024. na prijedlog gradskog zastupnika i predsjednika Gradske skupštine Joška Klisovića donijela je Zaključak da će Gradska skupština Grada Zagreba, gradonačelnik Grada Zagreba i Regionalna energetska-klimatska agencija Sjeverozapadne Hrvatske (REGEA) u suradnji s nacionalnim koordinatorima Europskoga klimatskog pakta DOOR i ECORYS i uz sudjelovanje udruga građana, građana i drugih dionika, organizirati međunarodnu konferenciju „Razvojem zelene infrastrukture do klimatski neutralnih gradova“. U skladu s navedenim zaključkom Gradske skupštine u prostoru Stare gradske vijećnice 14. veljače 2025. organizirana je međunarodna konferencija „Razvojem zelene infrastrukture do klimatski neutralnih gradova“. Konferencija je ispunila sve zacrtane ciljeve, privukla veliki medijski interes te snažno odjeknula u javnosti. Troškovi konferencije pokriveni su iz Proračuna Grada Zagreba za 2025. (Stručna služba Gradske skupštine i Ured gradonačelnika), financijskim sredstvima REGEA-e te DOOR-a.

Cilj i svrha ove konferencije bili su otvaranje javne rasprave o pitanjima koja izravno utječu na kvalitetu života građana, uz jasno ukazivanje na važnu i nepobitnu činjenicu da su građani partneri u oblikovanju i provođenju politika zelene tranzicije te da bez njihova aktivnog angažmana nije moguće ostvariti uspjeh. Istodobno se nužnim nametnula potreba za permanentnim naglašavanjem značenja zelene tranzicije u kontekstu spoznaje da razgovor o zelenoj tranziciji u naravi predstavlja razgovor o kvaliteti života u gradu i svemu što utječe na tu kvalitetu. Osvještavanje činjenice kod šire javnosti da tema zelene tranzicije nije tema koja se tiče dalekih i egzotičnih opasnosti za život koje se događaju nekom drugom, već tema koju svaki pojedinac zasebno i društvo u cjelini svakodnevno proživljavaju samom svojom aktualnošću, spontano se formiralo kao svojevrsna podloga ukupnih aktivnosti i ciljeva konferencije. Akceptirana je i nezanemariva prilika Grada Zagreba da se putem svojih politika i konkretnih projekata na tematskim područjima konferencije adekvatno predstavi i aktivno potvrdi u pogledu svog definiranog cilja o postizanju klimatske neutralnosti do 2030. (svođenje učinka emisije stakleničkih plinova na nulu kombinacijom smanjenja emisija i kompenzacijom preostalih emisija putem prirodnih i tehnoloških rješenja (npr. sadnjom drveća – 8.000 stabala, stabla za život, hvatanjem i skladištenjem ugljika). Istodobno, samom se konferencijom namjeravao i uspješno ponovno ostvariti institucionalni dijalog s građanima koji su u poslijepodnevnom dijelu konferencije prvi put (odnosno drugi s obzirom na mogućnosti na prvoj konferenciji u svibnju 2024.) bili u prilici postavljati pitanja, iznositi svoja stajališta te imati otvorenu raspravu s donositeljima odluka u Gradu Zagrebu, odnosno svojim izabranim predstavnicima o pitanjima zelene infrastrukture, gospodarenja otpadom i prometa. Građani su pozvani da izravno u Staroj gradskoj vijećnici i online prate rad konferencije te konstruktivno i u dobroj namjeri sudjeluju u otvorenoj raspravi sa stranačkim klubovima zastupnika, gdje su od svakoga stranačkog kluba mogli čuti stranačka stajališta o pitanjima kojima se bavi konferencija te o njima otvoreno raspravljati sa svojim izabranim zastupnicima u

predstavničkom tijelu Grada Zagreba. Navedeni poziv izvrsno je prihvaćen, što je dokazao veliki odaziv građana.

Polazna stajališta konferencije u bitnom su bila determinirana egzaktnim podacima o evidentnim klimatskim promjenama i njihovu snažnom utjecaju na život i zdravlje ljudi, osobito na kronične bolesnike, te gotovo zastrašujućim procjenama Svjetske zdravstvene organizacije (WHO) prema kojima više od 250.000 ljudi godišnje umre od gladi i raznih bolesti prouzročenih ili pospješениh klimatskim promjenama. Uvažavanje navedene procjene, kao i podataka iz procjene Svjetske meteorološke organizacije (WMO) da je zbog elementarnih nepogoda (oluja, poplava, požara, suša...) izazvanih klimatskim promjenama od 1970. do danas smrtno stradalo više od 2 milijuna ljudi te onih prema kojima je u Europi zbog toplinskih udara izazvanih klimatskim promjenama smrtno stradalo 61.000 ljudi (studija Nature Medicine), dalo je uvjerljive razloge zbog kojih težnja prema postizanju klimatske neutralnosti mora imati značaj prioritetskog zadatka, odnosno pokazalo je da je potrebno postići ravnotežu između emisija stakleničkih plinova i njegove apsorpcije iz atmosfere, čime se prvo smanjuje, a potom i eliminira utjecaj na klimatske promjene.

Ključna odrednica konferencije bilo je jasno artikulirano stajalište organizatora, partnera te ostalih sudionika prema kojem je klimatsku krizu izazvanu klimatskim promjenama nužno sagledati kao jednu od najvećih prijetnji suvremenom društvu jer se klimatski ekstremi odražavaju na brojne društvene aspekte, ponajprije zdravstveni i energetske sustav, stanovanje, rad, prijevoz, infrastrukturu, odnosno one nisu uzrok golemih šteta isključivo u prirodi, već izazivaju ekstremne poremećaje u gotovo svim društvenim područjima. Tijekom konferencije kontinuirano je bila isticana osviještena spoznaja za potrebom hitne i zajedničke akcije koja će dovesti do zaustavljanja klimatske krize, akcije koja bez mogućnosti bilo kakve odgode uključuje promjenu načina života i poslovanja te promptno okretanje zelenim i održivim rješenjima s ciljem zaustavljanja negativnog trenda povećanja globalnih stakleničkih plinova, rasta globalne temperature, podizanja razine mora, smanjenja bioraznolikosti i stope smrtnosti ali i drugih razornih posljedica kojima smo izloženi svakodnevno.

U svjetlu navedenog, kao i istaknutog zahtjeva za ukupnom mobilizacijom sudionika iz svih društvenih i gospodarskih sektora koju klimatska kriza kao globalni fenomen neodgodivo iziskuje, konferencija "Razvojem zelene infrastrukture do klimatski neutralnih gradova" pokazala se idealnom platformom za oblikovanje i pružanje adekvatnih odgovora na taj zahtjev, a s konačnim ciljem aktivnog doprinosa zaustavljanju napredovanja klimatske krize. Radi ostvarenja navedenog cilja okupljeni su vodeći stručnjaci, znanstvenici, čelnici tijela te predstavnici jedinica lokalne samouprave iz cijele Europe koji su svojim sudjelovanjem, izlaganjima primjera dobrih praksi te razmjenom iskustava dali aktivan doprinos razmatranju ključnih aspekata održive urbane energetske učinkovitosti te u naravi, zapravo nastavili raspravu o zelenoj i održivoj tranziciji, uzimajući u obzir zaključke konferencije Zelena tranzicija pokreće europske gradove održane u svibnju 2024. godine.

Program konferencije organiziran je u tri panela, Panel 1: *Ključni elementi zelene infrastrukture: brži put do energetske učinkovitosti i klimatske neutralnosti*, Panel 2: *Učinkovito gospodarenje otpadom u kontekstu energetske tranzicije i klimatske neutralnosti* te Panel 3: *Održiva prometna rješenja za europske gradove* (Program konferencije čini sastavni dio ovog Izvješća kao Prilog 1 i može se preuzeti na linku: [Program konferencije](#)).

Na Panelu 1 kojem je uloga „grada u fokusu“ pripala Barceloni, sudjelovala je povjerenica za Europska pitanja Barcelone, zamjenica gradonačelnika za zeleni sustav, ekologiju i korištenje zemljišta Grada Sofije, prvi predsjednik bečkog pokrajinskog parlamenta, gradonačelnik Grada Zagreba te putem videoporuke i glavni direktor Glavne uprave Europske komisije za klimatske akcije. Sudionici Panela 1 iznijeli su svoja iskustva i promišljanja o iznalaženju odgovarajućih smjernica i konkretnih aktivnosti koje bi omogućile promptnije ostvarenje zacrtanog cilja vezanog uz postizanje klimatske neutralnosti i energetske učinkovitosti, uz uvažavanje permanentno isticane činjenice da prema aktualnim procjenama postojeće europske politike i mjere prilagodbe ne uspijevaju držati korak s rizicima koji brzo rastu. Ukazano je ujedno i da postupna prilagodba u mnogim slučajevima nije i neće biti dovoljna, zato što provedba brojnih postojećih mjera za poboljšanje otpornosti na klimatske promjene zahtijeva mnogo vremena što posljedično dovodi do potrebe za hitnim djelovanjem čak i u pogledu rizika koji se još ne smatraju kritičnima. Osobito se isticala neosporno značajna uloga gradova u realizaciji ciljeva održivog razvoja te da čak i najoptimističnije prognoze jasno pokazuju da će Europu i ubuduće pogađati ekstremne vrućine, suše, šumski požari i poplave, pri čemu će njihove posljedice biti još ozbiljnije od onih kojima smo svjedočili posljednjih godina, što će utjecati na životne uvjete na cijelom kontinentu. Iz navedenog se jasno nametnuo zaključak prema kojem bi upravo urbana područja trebala preuzeti ulogu ključnih protagonista u procesu dekarbonizacije smanjenjem potrošnje energije, povećanjem energetske učinkovitosti i poboljšanjem opće dobrobiti građana, ali i da je jedini način da se to postigne razvoj strategija zelene infrastrukture i provedba održivog urbanističkog planiranja. Navedeno, prema jedinstvenom stajalištu sudionika Panela 1, za gradove koji štite svoje građane i prilagođavaju infrastrukturu postizanju klimatski neutralnih društava iziskuje povećanje potpora na nacionalnoj razini i na razini EU-a.

Na Panelu 2: Učinkovito gospodarenje otpadom u kontekstu energetske tranzicije i klimatske neutralnosti – od otpada do energije, odgovore na tematsko pitanje „*je li to odgovarajući put za europske gradove*“ aktivnim i poticajnim izlaganjem te pratećim dijalozima ponudili su sudionici s bogatim dugogodišnjim iskustvom u gradskoj i komunalnoj problematici, a u vezi s navedenim područjem: zamjenik direktora Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, predsjednica Hrvatske udruge za gospodarenje otpadom, zamjenica gradonačelnika Grada Malmöa i predsjednica gradskog Odbora za urbanizam te gradonačelnik Grada Celja i predsjednik Gradske skupštine Grada Zagreba. Tijekom izlaganja na Panelu 2 sudionici su posebno naglasili značenje gradova kao predvodnika u provedbi i uspostavi učinkovitog sustava gospodarenja otpadom, kao i ulogu centara za gospodarenje otpadom u kontekstu željene energetske tranzicije, uz posebno akcentiranje mogućnosti proizvodnje energije iz unaprijed razvrstanog otpada. Centri za gospodarenje otpadom, istaknuto je, mogu koristeći napredne tehnologije iskoristiti odvojeno skupljen i oporabljen otpad za dobivanje sirovina za materijalnu oporabu, ali i biti pomoć u proizvodnji različitih goriva (vodika, sintetskog plina, tekućih goriva) i topline. Ujedno je jasno izneseno i stajalište prema kojem otpad također može potaknuti proizvodnju obnovljivih izvora energije u elektranama na odlagališni plin i plin iz postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda ili elektrana na bioplin i biomasu prikupljenih ispravnim odvajanjem otpada. Korištenje energije iz elektrana proizvedene iz unaprijed razvrstanog otpada koje se može upotrijebiti za grijanje ili proizvodnju električne energije naveden je također u kontekstu dobivanja sigurne i obnovljive energije iz otpada i građevinskog materijala, za razliku od nerazvrstanog otpada koji nepovoljno pridonosi klimatskim promjenama proizvodnjom metana i drugih štetnih plinova.

Na Panelu 3: Održiva prometna rješenja za europske gradove na kojem su sudjelovali gradonačelnik Grada Splita, glavna tajnica mreže POLIS, voditelj projekata u organizaciji ODRZ te profesor Fakulteta prometnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu ponovno je istaknuta ključna uloga gradova, ovaj put u uspostavi i promicanju održivog integriranog gradskog i međugradskog prijevoza, kao i značaj utjecaja daljnjih ulaganja u biciklistički promet, dostupnost punionica za električna vozila i vozila na alternativni pogon te energetske učinkovitosti goriva - na smanjenje potrošnje energije i emisija stakleničkih plinova u urbanim središtima. Skrenuta je pozornost i na prijeku potrebu optimiranja javnoga gradskog prijevoza te inteligentnog upravljanja prometom i javnim parkiralištima kao aktivnostima koje će pridonijeti povećanju kvalitete života u gradovima, ali i očekivanom padu razine respiratornih bolesti te padu stope smrtnosti povezane s cestovnim prometom. Sudionici nisu imali dvojbi u pogledu stajališta da su lokalne vlasti najbliže građanima te kao takve u poziciji da najbolje detektiraju potrebe i mogućnosti u svojoj sredini, ali i da uspjeh u postizanju zadanih ciljeva ovisi o sustavnom planiranju i implementaciji mjera održive urbane mobilnosti koju primarno karakterizira nastojanje da se prometna hijerarhija transformira od pretežnog korištenja osobnih automobila prema snažnijem korištenju javnog prijevoza i aktivnih oblika mobilnosti. Istodobno je posebna pozornost posvećena spoznaji prema kojoj je u toj tranziciji prema održivom razvoju gradova potrebno voditi računa o tome da ciljevi zaštite okoliša i klime, ekonomske učinkovitosti i socijalne uključenosti neke zajednice budu međusobno usklađeni i ne proizvode negativne efekte jedni na druge.

Evidentno je da su se na konferenciji u panel-raspravama o trima ključnim temama: zelena infrastruktura kao brži put do energetske učinkovitosti i klimatske neutralnosti, učinkovito gospodarenje otpadom u kontekstu energetske tranzicije i klimatske neutralnosti i održiva prometna rješenja za europske gradove, putem uključivanja različitih stajališta sudionika u kreiranje održivih i klimatski neutralnih rješenja egzaktno identificirale nove mogućnosti za razvoj zelene infrastrukture, održivog prometa te učinkovitog gospodarenja otpadom, kao i posve nove prilike za suradnju na tim područjima.

Zaključcima sa svakog pojedinog panela jasno su definirani uočeni problemi i iskazani zahtjevi, čije je promptno zadovoljavanje nužno u ostvarivanju nadnacionalno jedinstveno prihvaćenog cilja: postizanja klimatski neutralnih gradova. Posebno je, gotovo alarmantnim tonaliteta upozoreno na nužnost poduzimanja hitnih mjera radi smanjenja potražnje za energijom uz istovremeno zadovoljenje potrebe za povećanjem energetske učinkovitosti koja nikada nije bila veća, kao i da je s obzirom na tu okolnost nužno inkorporirati energetska i klimatska pitanja u sve dokumente strateškog i prostornog planiranja, što traži uključenost gradova u planiranje i izradu proračuna kako na razini EU-a, tako i na nacionalnoj razini, te obligatno osiguranje dugovječnosti mjera koje se provode u okviru strategija zelene infrastrukture (zaključci Panela čine Prilog 2 ovog izvješća).

Učinkovito gospodarenje otpadom u kontekstu energetske tranzicije i klimatske neutralnosti percipirano je i prezentirano na konferenciji primarno putem nužnosti postojanja participativnih procesa u kojima su građani informirani o svim prednostima planirane energije, uključujući smanjenje otpada i emisija te jaču suradnju između lokalnih i regionalnih tijela, tijela na nacionalnoj i europskoj razini, ali i središnjih i investicijskih banaka u stvaranju inovativnih instrumenata financiranja, sve u kontekstu snažnijeg promicanja načela kružnoga gospodarstva te promatranja otpada kao izvora proizvodnje obnovljive energije.

Grad Zagreb organizacijom i iznimno uspješnom realizacijom i ove konferencije potvrdio je svoju poziciju lidera u promišljanju, ali i davanju aktivnog doprinosa u procesu energetske tranzicije i prilagodbe te ublažavanju klimatskih promjena unutar kruga europskih metropola, kao i ulogu značajnog aktera u kreiranju europskih politika vezanih uz problematiku klimatske neutralnosti, pri čemu je osobito naglašena važnost građana kao glavnih partnera u tim aktivnostima.

Snimku konferencije (u cijelosti) možete pogledati na linku: [Snimka konferencije](#)

Prilog 1.

PROGRAM

PROGRAM KONFERENCIJE

“RAZVOJEM ZELENE INFRASTRUKTURE DO KLIMATSKI NEUTRALNIH GRADOVA”

14. veljače 2025., Stara gradska vijećnica, UL. sv. Ćirila i Metoda 5, Zagreb, Hrvatska

Predvorje

8.00 - 9.00 Registracija sudionika

Velika vijećnica Dvorana A

9.00 – 9.05 VIDEO

9.05 – 9.30 Uvodni govori

Joško Klisović, predsjednik Gradske skupštine Grada Zagreba

Tomislav Tomašević, gradonačelnik Grada Zagreba

Marija Vučković, izaslanica predsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministrica zaštite okoliša i zelene tranzicije Republike Hrvatske

Julije Domac, izaslanik predsjednika Republike Hrvatske i ravnatelj REGEA-e

9.35 – 11.00 **Ključni elementi zelene infrastrukture: brži put do energetske učinkovitosti i klimatske neutralnosti**

9.35 – 9.40 **Kurt Vandenberghe**, glavni direktor Glavne uprave Europske komisije za klimatske akcije
(*Video poruka*)

Uvodni govor: **Aljoša Duplić**, ravnatelj Zavoda za zaštitu okoliša i prirode Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije

Grad u fokusu: **Barcelona, Mar Jiménez**, povjerenica za Europska pitanja, Grad Barcelona

Nadezhda Bobcheva, zamjenica gradonačelnika za zeleni sustav, ekologiju i korištenje zemljišta Grada Sofije

Ernst Woller, prvi predsjednik bečkog pokrajinskog parlamenta

Tomislav Tomašević, gradonačelnik Grada Zagreba

Moderator: **Dino Galinović (Ecorys)**

Foaje

11.00 – 11.30 **Stanka za kavu / snack / izjave za medije**

Velika vijećnica Dvorana A

11.30 – 13.00 **Učinkovito gospodarenje otpadom u kontekstu energetske tranzicije i klimatske neutralnosti**

Panel: Od otpada do energije: je li to odgovarajući put za europske gradove?

Uvodni govor: **Mirko Budiša**, zamjenik direktora Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost

Aleksandra Anić Vučinić, predsjednica Hrvatske udruge za gospodarenje otpadom (HUGO) (NGO)

Stefana Hoti, zamjenica gradonačelnice Grada Malmöa i predsjednica gradskog Odbora za urbanizam

Matija Kovač, gradonačelnik Grada Celja

Joško Klisović, predsjednik Gradske skupštine Grada Zagreba

Moderatorica: **Mirjana Matešić (HPSOR)**

13.00 – 14.00 **Održiva i klimatski neutralna prometna rješenja za europske gradove**

Ivica Puljak, gradonačelnik Grada Splita

Karen Vancluysen, glavna tajnica mreže POLIS

Goran Lampelj, voditelj projekata u organizaciji Održivi razvoj zajednice (ODRAZ) (NGO)

Marko Slavulj, izv.prof., Zavod za gradski promet, Fakultet prometnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu

Moderatorica: **Miljenka Kuhar (DOOR)**

Palača Dverce, Katarinin trg 6, prvi kat

14.15 **Ručak**

Stara gradska vijećnica, Klubovi zastupnika Gradske skupštine

15.00 – 16.30 **Klubovi zastupnika** – razgovor građana s predstavnicima Klubova gradskih zastupnika

Stara gradska vijećnica, Dvorana Kaptol, drugi kat

15.00 – 16.30 **Zatvoreni sastanak Klimatskih ambasadora**

Prilog 2.

Zaključci konferencije Razvojem zelene infrastrukture do klimatski neutralnih gradova– zajednička izjava

Panel 1: Ključni elementi zelene infrastrukture: brži put do energetske učinkovitosti i klimatske neutralnosti

Pozadina

Urbana područja troše više od dvije trećine svjetske energije, što čini više od 70 % globalnih emisija CO₂. Samo je sektor zgradarstva odgovoran za oko 40 % potrošnje energije koja se primarno koristi za grijanje i hlađenje prostora javne, poslovne ili stambene namjene. Hitnost smanjenja ove potražnje za energijom i povećanja energetske učinkovitosti nikada nije bila veća.

Zelena infrastruktura i rješenja u skladu s prirodom transformativan put naprijed koji poboljšava energetska učinkovitost i povećava otpornost na klimatske promjene, biološku raznolikost i opću dobrobit građana. Od energetske učinkovitih obnova do urbanog zelenila i kružnih praksi gradnje, ta nam rješenja mogu pomoći u stvaranju klimatski neutralnih gradova koji su prikladniji za život, zdraviji i pripremljeni za buduće izazove povezane s klimom. Održivo urbano planiranje povećava prilagodbu na klimatske promjene i otpornost gradova na rizike povezane s klimatskim promjenama kao što su suša, poplave, podizanje razine mora ili ekstremne temperature.

Kružno upravljanje zgradama, prirodni građevinski materijali i visoka energetska učinkovitost kao ključni elementi održivog urbanističkog planiranja pozitivno utječu na povećanje kvalitete života građana i smanjenje depresije, kardiovaskularnih bolesti i drugih bolesti povezanih s niskom kvalitetom stanovanja i niskom kvalitetom života.

Urbana područja i gradovi trebali bi predvoditi proces dekarbonizacije smanjenjem potrošnje energije, povećanjem energetske učinkovitosti i poboljšanjem opće dobrobiti građana. Jedini način da se to postigne je razvojem strategija zelene infrastrukture i provedbom održivog urbanističkog planiranja. Zato je ključno povećati potporu na razini EU-a i na nacionalnoj razini za gradove koji štite svoje građane i prilagođavaju svoju infrastrukturu postizanju klimatski neutralnih društava.

Zaključci panela 1

- 1. Održivo urbanističko planiranje i strategije razvoja zelene infrastrukture ključni su za postizanje klimatske neutralnosti. Gradovi i urbana područja trebaju značajniju podršku u održivom urbanističkom planiranju u svojim procesima planiranja razvoja** kako bi se zelena infrastruktura mogla planirati na kreativniji, integriraniji i inovativniji način koji će služiti najboljoj svrsi njihovih građana. Ključno je postići učinak uključivanja energetske i klimatskih pitanja u sve dokumente strateškog i prostornog planiranja, kako je opisano u takozvanoj Praksi IN-Plan.
- 2. Doprinos gradova i urbanih područja postizanju europskih i nacionalnih ciljeva energetske učinkovitosti ključan je.** S obzirom na njihovu ulogu, moraju biti aktivno uključeni u planiranje i izradu proračuna na razini EU-a i na nacionalnoj razini kako bi se njihove potrebe i prioritete odrazili u ključnim dokumentima. Dobar primjer je projekt višerazinskog upravljanja NECP koji je uspostavio platforme u različitim državama članicama koje su svojim radom podržale komunikaciju o nacionalnim energetske i klimatske akcijskim planovima sa svim važnim dionicima kroz klimatske i energetske dijaloge. (Projekt NECPlatform)
- 3. Za provedbu mjera planiranih u strategijama razvoja zelene infrastrukture i provedbe rješenja u skladu s prirodom potrebna je strateška i stabilna dugoročna podrška.** Samo osiguravanjem dugovječnosti mjera koje se provode u okviru strategija zelene infrastrukture možemo se nadati da ćemo postići promjene u životima naših građana. Dobar je primjer projekt Greenscape CE koji razvija tehnička, pravna i financijska rješenja za zelenu infrastrukturu i rješenja u skladu s prirodom u gradovima.
- 4. Gradovi i urbana područja trebaju aktivno raditi na povećanju znanja i društvene svijesti o održivom razvoju urbanih područja uključivanjem svojih građana u procese planiranja i provedbe.** Potrebe građana najosjetljivijih na klimatske promjene moraju biti uključene u strateške dokumente i u svakodnevno funkcioniranje gradova.
- 5. Promicanje suradnje, povezivosti i umrežavanja od ključne je važnosti za razvoj i otpornost gradova i urbanih područja.** Da bi se postigla dugoročna održivost, potrebno je poticati zajedničke inicijative i olakšati javno-javna i javno-privatna partnerstva. Te suradnje ne samo da potiču inovacije, već i poboljšavaju dijeljenje resursa, jačaju zajednice i podržavaju integraciju zelene infrastrukture. Davanjem prioriteta rješenjima koja su u skladu s prirodom, gradovi mogu poboljšati otpornost na klimatske promjene, povećati bioraznolikost i stvoriti zdravija, održivija urbana okruženja za buduće generacije

Panel 2: Učinkovito gospodarenje otpadom u kontekstu energetske tranzicije i klimatske neutralnosti

Pozadina

Hijerarhija gospodarenja otpadom EU-a vrlo jasno određuje poželjne mjere gospodarenja otpadom, kao i obvezu mjera za smanjenje stvaranja otpada, odvajanje i recikliranje. Također određuje prioritet materijalne i energetske uporabe prije odlaganja.

Otpad u Republici Hrvatskoj proizvodi gotovo 10 % emisija stakleničkih plinova, prvenstveno zbog neadekvatne prerade i odlaganja; izvor je potencijalnog onečišćenja. Odgovarajući sustav uključuje, uz uspostavu centara za gospodarenje otpadom, uspostavu sustava odvojenog prikupljanja, recikliranja i uporabe otpada, s ciljem smanjivanja količine krutog otpada. Ključnu ulogu u smanjenju emisija u sektoru otpada imaju građani i promjena njihovih navika i ponašanja, a primarno se to odnosi na sprječavanje nastajanja otpada. Međutim, gradovi moraju biti predvodnici u provedbi i uspostavi učinkovitog sustava gospodarenja otpadom, s obzirom na to da otpad sadrži i puno energije i vrijednih materijala koji mogu doprinijeti kružnom gospodarstvu.

Centri za gospodarenje otpadom mogu uz pomoć naprednih tehnologija iskoristiti odvojeno sakupljen i oporabljen otpad za dobivanje sirovina za materijalnu uporabu, ali i kao pomoć u proizvodnji te za proizvodnju različitih goriva (vodik, sintetski plin, tekuća goriva) i topline. Otpad također može potaknuti proizvodnju obnovljivih izvora energije u elektranama na odlagališni plin i plin iz postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda ili elektrana na bioplin i biomasu prikupljenih ispravnim odvajanjem otpada.

Energija iz elektrana proizvedena iz unaprijed razvrstanog otpada može se upotrijebiti za grijanje ili proizvodnju električne energije. Na taj se način iz otpada i građevinskog materijala dobiva sigurna i obnovljiva energija. Kad ne bi bio razvrstan, otpad bi nepovoljno pridonosio klimatskim promjenama proizvodnjom metana i drugih štetnih plinova.

Zaključci panela 2

1. Sprječavanje nastanka otpada ključno je za učinkovito upravljanje i smanjenje otpada. Promjene u navikama i ponašanju, kao i povećano poznavanje štetnih učinaka nerazdvojenog otpada na naš okoliš, bitni su prvi koraci za učinkovito gospodarenje otpadom. **Lokalne i regionalne vlasti trebale bi više ulagati u promotivne i informativne kampanje te blisko surađivati s građanima, posebno mladima, s ciljem stvaranja pouzdanog znanja i razvoja mreža.**

2. Lokalne i regionalne vlasti **trebale bi biti pažljivije u uspostavi centara za gospodarenje otpadom i odvojenom prikupljanju, recikliranju i oporabi kako bi se smanjila količina krutog otpada.**
3. **Kako bi se ubrzao proces uspostave učinkovitih sustava gospodarenja otpadom na lokalnoj i regionalnoj razini, trebalo bi promicati jaču suradnju između lokalnih i regionalnih tijela, tijela na nacionalnoj i europskoj razini te središnjih i investicijskih banaka u stvaranju inovativnih instrumenata financiranja.**
4. Potrebno je snažnije promicati načela kružnog gospodarstva, posebno u gospodarenju otpadom. Otpad treba promatrati kao **izvor sirovina** i **izvor proizvodnje goriva** potrebnih za dekarbonizaciju prometnog sektora, kao što su vodik i druge vrste tekućih goriva. Otpad također treba promatrati kao **izvor proizvodnje obnovljive energije** u elektranama na plin i plin iz postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda ili elektrana na bioplin i biomasu prikupljenih ispravnim odvajanjem otpada.
5. Elektrane koje upotrebljavaju otpad kao primarni izvor proizvodnje obnovljive energije trebaju **biti planirane kroz participativni proces u kojem su građani informirani o svim prednostima planirane energije, uključujući smanjenje otpada i emisija.**

Panel 3: Održiva prometna rješenja za europske gradove

Pozadina

Sektor prometa odgovoran je za otprilike četvrtinu ukupnih emisija CO₂ u EU-u, a više od 70 % emisija u sektoru prometa na razini Europske unije čini cestovni promet. Prometni sektor jedan je od najvećih izvora emisija stakleničkih plinova u Europskoj uniji. Nije postignut značajan napredak u smanjenju emisija unatoč naporima za smanjenje emisija iz prometa, kao što je povećanje upotrebe električnih vozila ili promicanje održivijih prijevoznih sredstava.

Stoga je ubrzana dekarbonizacija sektora prometa ključna za prijelaz na čistu, resursno učinkovitu i klimatski neutralnu budućnost. Jedan od prioriteta je povezivanje osnovne prometne infrastrukturne mreže s transeuropskim mrežama i koridorima, čime se osigurava najučinkovitija upotreba prometnog sustava.

Gradovi imaju ključnu ulogu u uspostavi i promicanju održivog integriranog gradskog i međugradskog prijevoza, s naglaskom na razvoj željeznica za prijevoz putnika i tereta, a s ciljem smanjenja opterećenja cestovnog putničkog prijevoza i smanjenja emisija. Daljnje

ulaganje u biciklistički promet, dostupne punionice za električna vozila i vozila na alternativni pogon, energetske učinkovitije goriva i nove tehnologije pridonijet će znatnom smanjenju potrošnje energije i emisija stakleničkih plinova u urbanim središtima. Optimiranje javnoga gradskog prijevoza te inteligentno upravljanje prometom i javnim parkiralištima pridonijet će, između ostaloga i povećanju kvalitete života u gradovima, padu razine respiratornih bolesti i bolesti povezanih s onečišćenjem zraka te padu stope smrtnosti povezane s cestovnim prometom.

Zaključci panela 3

1. Prometne mreže osiguravaju pristup ključnim javnim uslugama, pridonoseći boljoj kvaliteti života. Također potiču gospodarstvo u udaljenim područjima, stvarajući radna mjesta i povećavajući dobrobit. **Potrebno je na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini promovirati i implementirati intermodalna rješenja koja optimiziraju iskustvo prijevoza za krajnje korisnike i smanjuju ovisnost o cestovnom prometu.**
2. Lokalne i regionalne vlasti trebale bi **ubrzati stvaranje planova održive urbane mobilnosti kroz participativne procese** i dati prednost smanjenju emisija iz prometa i povećanju učinkovitosti prometa na svom području.
3. **Siromaštvo u mobilnosti**, prisilno vlasništvo nad osobnim vozilima zbog neučinkovite mreže javnog prijevoza te nedostatak međusobne povezanosti u prometnom sustavu **potrebno je hitno riješiti na lokalnoj i regionalnoj razini.**
4. **Potrebno je promicati i učiniti pristupačnijima posebne financijske programe i instrumente za lokalna i regionalna tijela** kao pomoći u smanjenju emisija iz prometa na njihovim područjima, povećanju učinkovitosti javnog prijevoza i promicanju promjene ponašanja među građanima.
5. **Kako bi se olakšala brža dekarbonizacija prometnog sektora, potrebno je promicati, uspostaviti i njegovati jača partnerstva između lokalnih i regionalnih tijela te sektora istraživanja, razvoja i inovacija.**

